

Изх. № 477/08.10.2020

ДО	КАРИНА АНГЕЛИЕВА ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР ПРЕДСЕДАТЕЛ На ТРГ на ПО МОН
ДО	КИРИЛ ГЕРАТЛИЕВ ЗАМ-ПРЕДСЕДАТЕЛ На ТРГ на ПО МОН
КОПИЕ ДО	ЧЛЕНОВЕТЕ НА ТРГ ЗА ПО, 2021 - 2027

ОТНОСНО: Проект 1.0 на ПО 2021 – 2027 г., Предложение за допълнителна операция в рамките на Приоритет 2, Модернизация и качество на образованието

Фондация “Заедно в час” приветства предложените в Приоритет 2 „ Модернизация и качество на образованието“ операции. Убедени сме, че и четирите приоритета (Въвеждане на компетентностния модел, чрез модернизиране на учебните програми и съдържание; Подкрепа за таланти деца и ученици с изяви дарби; Дигитална трансформация на училищното образование; Подкрепа за иновативни учебни програми, иновативни класни стаи и иновативни детски градини и училища) са от решаващо значение за подобряване на цялостното състояние на училищното образование в страната и преодоляване на пропастта в постиженията на учениците. Вярваме обаче, че тези приоритети биха били постигнати по-успешно, ако обърнем специфично внимание на привличането, подбора и подкрепата на човешкия ресурс - учителите, които ще осъществяват тези стратегически приоритети.

Проектът на ПО предвижда хоризонтална цел, свързана с продължаващата квалификация на преподавателите. Предложението ни е тя да бъде подсилена от допълнителна Операция 5 към приоритет 2 със специфичен фокус върху привличането и осигуряване на достъпа на високо квалифициран човешки ресурс към преподавателската професия. Формулировката да бъде както следва: Операция 5: Дейности в подкрепа утвърждаването на алтернативен достъп към учителската професия.

Обосновка на предложението

Практиката на „Заедно в час“ показва, че все по-висок брой успешни специалисти със завършено висше образование от различни сфери имат желание да приложат своя опит в образователната система и да работят като учители. Често те имат опит и умения именно в областите, в които се отчитат слабости на образователната система (в т.ч. цитираните в Проекта на ПО ниски нива на умения за използване на ИКТ от преподавателите (23%), ниски нива на доверие на учителите в собствените цифрови умения, ниски нива на подготовка на персонала в образователната система – 118 място в света). Между октомври 2019 и март 2020, над 2700 специалисти от редица области кандидатстваха през Програма “Нов път в преподаването” на “Заедно в час” за възможността да работят с ученици в неравностойно положение, с ниски образователни резултати и в риск от отпадане. Привличането към образователната система на специалисти, които вече притежават компетентностите, които трябва да развият у учениците (например умения за използване на ИКТ, цифрови умения, нагласа за въвеждане и реализиране на иновации) би

довело до по-добри краткосрочни резултати и по-устойчиви дългосрочни резултати от настоящите операции по Приоритет 2 „ Модернизация и качество на образованието“.

Успешните и опитни специалисти обаче не могат да си позволят да посветят нови от две до четири години от живота си в придобиване на професионална квалификация „учител“, преди да започнат работа, още повече че не са сигурни дали ще се справят в класната стая без допълнителна подкрепа. Ето защо подход, който позволява работа като учител в реална среда, с подкрепата на определен от училището наставник, след преминато интензивно въвеждащо обучение, комбинирано с едновременно провеждащо се обучение във висше учебно заведение за придобиване на педагогическа квалификация след завършено висше образование (допълнителна професионална квалификация или магистърска програма) би дал възможност. би дал възможност, от една страна, за справяне с недостига на учители по различни предмети, а от друга, би способствал мотивирани специалисти да осмислят, намерят по-бързо своето място в системата и да я обогатят с предишния си опит от пазара на труда.

Подобна практика вече е пилотирана в малък мащаб през Национална програма Мотивирани учители, която функционира от 2019 година насам. Благодарение на нея около 150 души вече са поели своя път към класните стаи. Мащабът все още обаче е недостатъчен и Операция в рамките на Приоритет 2 би улеснило достъпа на необходимите подготвени специалисти, които да подпомогнат образователната система именно в областите и чрез създаването на Центрове на валидиране на придобитите знания, умения и мотивация, които да подбират най-подготвените и мотивирани кандидати.

Увереност в целесъобразността и потенциалния успех на Операцията ни дава и опитът, придобит през проект, финансиран по Ключова цел 3 (Подкрепа за иновативни политики в сферата на образованието) на Еразъм +. Между 2016 и 2019 Европейската комисия инвестира в проекта „Нов път за нови таланти в преподаването“ (NEWTT), чиято цел беше да отвори пътя към класните стаи за взискателно подбрани успешни и мотивирани специалисти-висшисти от различни професионални сфери в подкрепа на училища с ниски образователни резултати и работещи с уязвими общности. „Заедно в час“ беше водещ партньор в NEWTT и работи по него заедно с Министерството на образованието и науката и Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Независимата оценка на резултатите от проекта се осъществи от Университет на Дуйсбург-Есен, Германия. Проектът е успешен и именно препоръките за национални и европейски политики за привличане, обучение, развитие и задържане на нови специалисти в системата на училищното образование залягат в основата на Национална програма „Мотивирани учители“ на МОН.

По време на целия период на NEWTT регулярно се измерваха знанията, уменията и нагласите на участниците и се сравняваха с тези на контролна група от начинаещи учители, обучени посредством традиционните учебни програми за придобиване на учителска правоспособност. Заключениеята на екипа оценители подчертават, че:

1. Проектът е привлякъл успешни висшисти, завършващи студенти и професионалисти от различни сфери, с разнообразен академичен и професионален опит, които не биха постъпили в учителската професия чрез традиционни начини за обучение на учители. Основните мотиви за влизане в професията на участниците в иновативната обучителна програма са желанието за работа с деца и младежи и чувството за социална отговорност.
2. След края на двугодишната програма, която включва теоретична подготовка и преподаване в училище, участниците в иновативната пътека за достъп до училище в България притежават повече педагогически знания отколкото традиционно обучените учители от контролната група.
3. Училищата са посрещнали добре новите учители. В тяхно лице са разпознали ценна подкрепа в справянето с нарастващите предизвикателства в класните стаи и в общностите, в които работят.

4. Иновативна пътека за достъп до професията успешно е помогнала на училищата да посрещнат нуждите си в непривилегированите общности, в които работят, като им е дал достъп до компетентни и ангажирани учители с набор от познания.

Вярваме, че утвърждаването на алтернативен достъп до учителската професия чрез механизмите на ПО 2021-2027 ще бъде прецедент за приемственост и устойчивост на ключова политика в сферата на образованието, който може да служи за пример на цяла Европа. Иновативна политика, стартирана и оценена положително през Ключова дейност 3 на програма Еразъм+, подкрепена през Национална програма на МОН и продължена през механизмите на ESF+ би била пример не само на национално, но и на европейско ниво, за надграждане и успешно оползотворяване на възможностите и финансовите инструменти, които членството в ЕС предоставя.

София, 8.10.2020 г.

С уважение,
Д-р Нели Колева
Директор Публични партньорства
Фондация „Заедно в час“